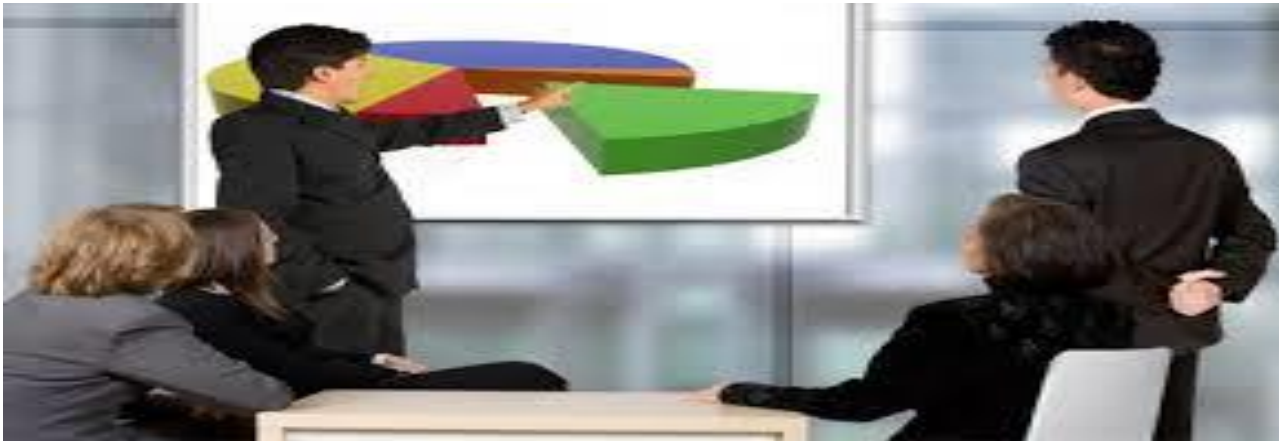

บทที่ 6

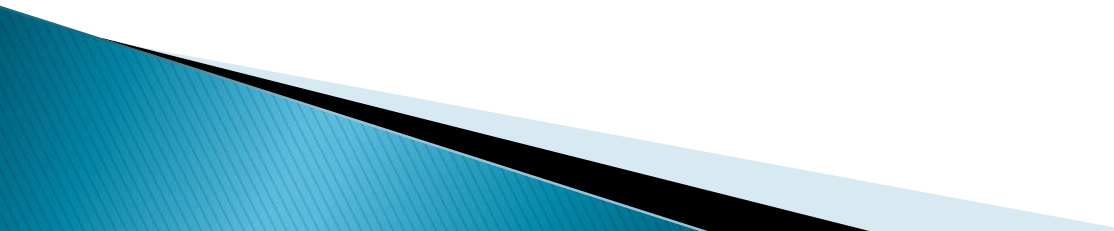

การปันส่วนต้นทุน
และต้นทุนฐานกิจกรรม

หัวข้อเนื้อหา

1. วิธีการปันส่วนต้นทุน
2. การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรมในธุรกิจบริการ
3. การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมสำหรับค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินงาน

วิธีการปันส่วนต้นทุน มี 3 วิธี

1. วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว
(Single plant wide factory)
 2. วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละแผนกผลิต
(Multiple production department factory overhead rate)
 3. วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing : ABC)
-

วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว

(Single plant wide factory)

เป็นการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งหมดของทุกแผนกการผลิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตโดยใช้อัตราเดียวกันในทุกแผนก
การคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว} = \frac{\text{ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณ}}{\text{ฐานการปันส่วนตามงบประมาณรวม}}$$

- ▶ ตัวอย่างที่ 1 บริษัท I.T. คอมพิวเตอร์ จำกัด มีผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ 2 ชนิดคือ คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) และคอมพิวเตอร์แบบพกพา (LT) โดยบริษัทใช้อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตในไตรมาสที่ 1 กำหนดไว้ 1,600,000 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตประกอบด้วยค่าแรงงานทางอ้อม ค่าเสื่อมราคาอาคารโรงงาน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์โรงงาน ค่าสาธารณูปโภคโรงงาน และวัสดุสิ้นเปลืองโรงงาน ซึ่งจะปันส่วนให้กับทุกประเภทของผลิตภัณฑ์โดยใช้อัตราเดียวกัน และกำหนดให้ใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นฐานการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต หากบริษัทสามารถผลิตคอมพิวเตอร์ทั้ง 2 ชนิด ๆ ละ 1,000 เครื่องต่อไตรมาส และการผลิตคอมพิวเตอร์ทั้งสองชนิดใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงต่อเครื่อง 10 ชั่วโมง

ฐานการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตตาม ชั่วโมงแรงงานทางตรง

คำนวณได้โดย

จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง

= ปริมาณการผลิต × จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรงต่อหน่วย

PC : 1,000 เครื่อง × 10 ชั่วโมงแรงงานทางตรง

= 10,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง

LT : 1,000 เครื่อง × 10 ชั่วโมงแรงงานทางตรง

= 10,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง

รวมจำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง = 20,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง

การคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว

$$\begin{aligned} &= \frac{1,600,000 \text{ บาท}}{20,000 \text{ ชั่วโมงแรงงานทางตรง}} \\ &= 80 \text{ บาท ต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง} \end{aligned}$$

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตที่คำนวณได้ข้างต้น จะนำมาปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งเป็นต้นทุนทางอ้อมให้แก่ผลิตภัณฑ์ ทั้ง 2 ชนิด

การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิต

วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียว

ผลิตภัณฑ์	การปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตต่อเครื่อง	ค่าใช้จ่ายการผลิตต่อเครื่อง
PC	80 บาท × 10 ชั่วโมงแรงงานทางตรง	= 800 บาท ต่อเครื่อง
LT	80 บาท × 10 ชั่วโมงแรงงานทางตรง	= 800 บาท ต่อเครื่อง

จากตารางจะพบว่าค่าใช้จ่ายการผลิตที่ปันส่วนให้แก่ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดนั้นมีมูลค่าที่เท่ากันคือ 800 บาทต่อเครื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากแต่ละผลิตภัณฑ์ใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงในการผลิตเท่ากันคือ 10 ชั่วโมงต่อเครื่อง

2. วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละแผนกผลิต

(Multiple production department factory overhead rate)

เป็นการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตให้แก่ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดโดยใช้ฐานการปันส่วนที่แตกต่างกันในแต่ละแผนกการผลิตต่างๆ จะกำหนดให้ใช้หลายอัตรา เนื่องจากแผนกการผลิตในแต่ละแผนกอาจมีความแตกต่างกันในด้านกระบวนการผลิต

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละแผนกผลิต

$$= \frac{\text{ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณแต่ละแผนก}}{\text{ฐานการปันส่วนตามงบประมาณแต่ละแผนก}}$$

- ▶ **ตัวอย่างที่ 2** หากบริษัท I.T. คอมพิวเตอร์ จำกัด แผนการผลิต 2 แผนก คือ แผนกสายการผลิต และแผนกบรรจุและตรวจสอบ โดยมีค่าใช้จ่ายการผลิตรวมต่อไตรมาส 1,600,000 บาท ซึ่งแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตของแผนกสายการผลิต 1,030,000 บาทต่อไตรมาส ส่วนแผนกบรรจุและตรวจสอบมีค่าใช้จ่ายการผลิต 570,000 บาทต่อไตรมาส บริษัทเลือกใช้ ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นฐานในการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต สำหรับทุกแผนกการผลิต แต่ละแผนกผลิตใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรง 10,000 ชั่วโมงต่อไตรมาส โดยอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแผนกสายการผลิตและแผนกบรรจุและตรวจสอบคือ 103 บาท และ 57 บาท ต่อชั่วโมงแรงงานทางตรงตามลำดับ ซึ่งสามารถแสดงการคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตปันส่วนต่อหน่วยผลิตภัณฑ์สำหรับทั้ง 2 แผนก ได้ดังนี้

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแผนกสายการผลิต

$$= \frac{1,030,000 \text{ บาท}}{10,000 \text{ ชั่วโมงแรงงานทางตรง}}$$

$$= 103 \text{ บาทต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง}$$

อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแผนกบรรจุและตรวจสอบ

$$= \frac{570,000 \text{ บาท}}{10,000 \text{ ชั่วโมงแรงงานทางตรง}}$$

$$= 57 \text{ บาทต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง}$$

การปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต

วิธีอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละแผนก

ผลิตภัณฑ์	การปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต ต่อเครื่อง	ค่าใช้จ่ายการผลิต ต่อเครื่อง
PC	แผนกสายการผลิต = 6 ชั่วโมง × 103 บาท แผนกบรรจุ = 4 ชั่วโมง × 57 บาท รวมค่าใช้จ่ายการผลิตต่อเครื่อง	= 618 บาท ต่อเครื่อง = <u>228</u> บาท ต่อเครื่อง = <u>846</u> บาท ต่อเครื่อง
LT	แผนกสายการผลิต = 4 ชั่วโมง × 103 บาท แผนกบรรจุ = 6 ชั่วโมง × 57 บาท รวมค่าใช้จ่ายการผลิตต่อเครื่อง	= 412 บาท ต่อเครื่อง = <u>342</u> บาท ต่อเครื่อง = <u>754</u> บาท ต่อเครื่อง

3

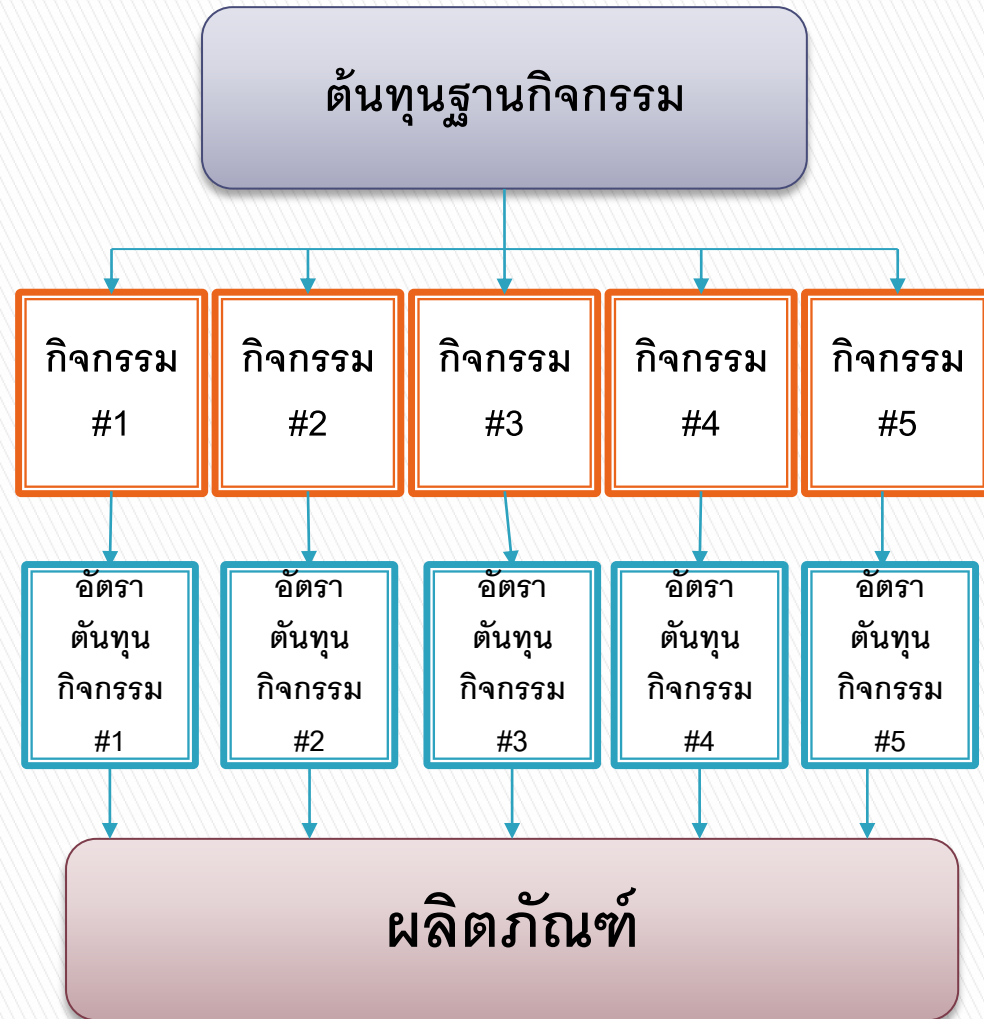
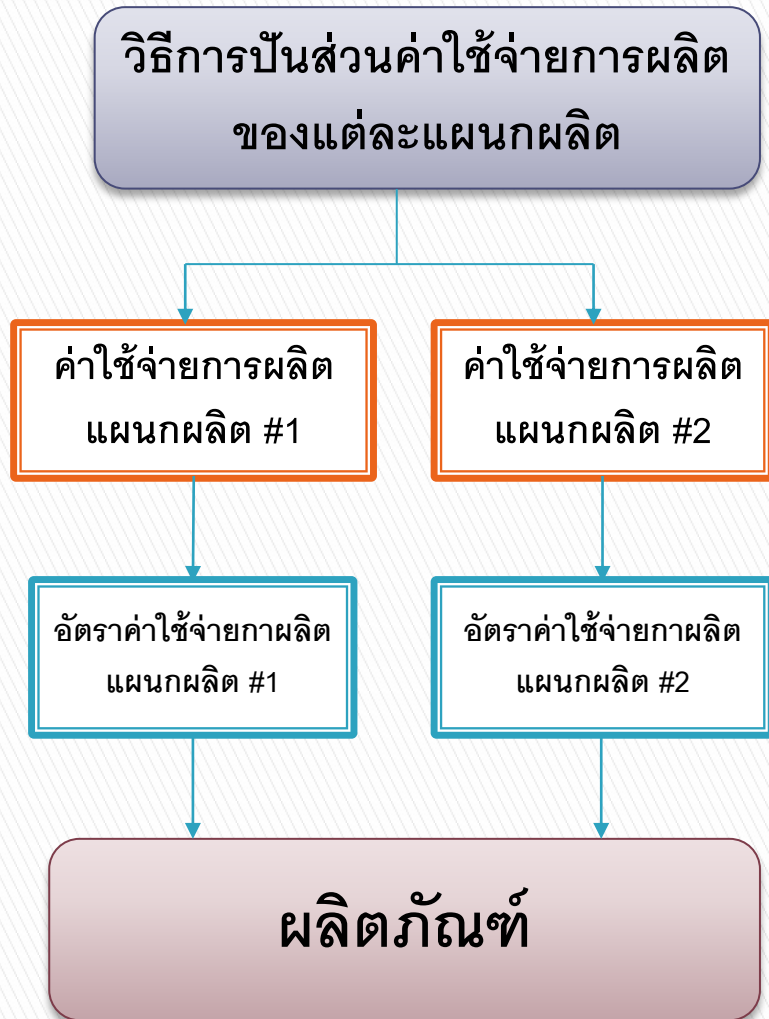
วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing : ABC)

เป็นการปันส่วนต้นทุน
ค่าใช้จ่ายการผลิตตามฐานของ
กิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักการ
รวมกลุ่มต้นทุนกิจกรรม โดยจะ
ประกอบด้วยกระบวนการปัน
ส่วนสองขั้นตอน

- 1 เป็นการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตเข้าสู่กลุ่มต้นทุนกิจกรรม
ต่างๆ โดยใช้ตัวผลักดันต้นทุน (cost driver)
- 2 ทำการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ
ตามปริมาณกิจกรรมที่จำเป็นต่อกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ

การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละแผนกผลิต และต้นทุนฐานกิจกรรม

กิจกรรมใน กระบวนการผลิต

กิจกรรมที่เพิ่มมูลค่า (value – added activities)

กิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัว
ผลิตภัณฑ์หรือต่อมุมมองของลูกค้า
หรือเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดของกฎหมาย
เช่น กิจกรรมการติดตั้ง

กิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่า (nonvalue – added activities)

กิจกรรมที่ไม่จำเป็นต่อกระบวนการ
การผลิต ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม
ให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์หรือต่อมุมมอง
ของลูกค้า
เช่น กิจกรรมการเคลื่อนย้ายสินค้า

ระดับกิจกรรม

```
graph LR; A[ระดับกิจกรรม] --- B[กิจกรรมระดับหน่วยผลิต]; A --- C[กิจกรรมในระดับกลุ่ม]; A --- D[กิจกรรมในระดับสินค้า]; A --- E[กิจกรรมในระดับสาธารณูปโภค];
```

กิจกรรมระดับหน่วยผลิต

กิจกรรมในระดับกลุ่ม

กิจกรรมในระดับสินค้า

กิจกรรมในระดับ
สาธารณูปโภค

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์

ในส่วนค่าใช้จ่ายการผลิต

วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม

(Activity-Based Costing : ABC

1. รวมกลุ่มต้นทุนกิจกรรม (activity cost pools) ว่ามีกิจกรรมใดบ้างและมีค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณของแต่ละกิจกรรมเท่าใด เช่น กิจกรรมสายการผลิต
2. กำหนดฐานกิจกรรม (activity bases) หรือตัวผลักดันต้นทุน (cost drivers)
3. การคำนวณอัตราต้นทุนกิจกรรม (Activity Cost Rate)

$$\text{อัตราต้นทุนกิจกรรม} = \frac{\text{ต้นทุนตามงบประมาณแต่ละกลุ่มกิจกรรม}}{\text{ฐานกิจกรรม}}$$

4. การคำนวณปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม (activity-base usage quantities) ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม

5. การคำนวณต้นทุนกิจกรรม (activity costs) ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม

ต้นทุนกิจกรรม

= อัตราต้นทุนกิจกรรม x ปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม

ผลรวมของต้นทุนกิจกรรมแต่ละกิจกรรม คือ ต้นทุน
ค่าใช้จ่ายการผลิตรวมของแต่ละผลิตภัณฑ์

6. การคำนวณค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์

ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วย

$$= \frac{\text{ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม}}{\text{จำนวนหน่วยการผลิตแต่ละผลิตภัณฑ์}}$$

ตัวอย่างที่ 3 บริษัท I.T. คอมพิวเตอร์ จำกัด มีการแบ่งกลุ่มกิจกรรมการผลิตออกเป็น 5 กลุ่มกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มกิจกรรมสายการผลิต เป็นกิจกรรมการผลิตชิ้นส่วนแต่ละชิ้นที่เป็นองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์บนสายพานลำเลียง
- 2) กลุ่มกิจกรรมการประกอบชิ้นส่วน เป็นกิจกรรมที่นำชิ้นส่วนที่ผ่านกิจกรรมสายการผลิตแล้วมาประกอบเป็นรูปร่างของผลิตภัณฑ์
- 3) กลุ่มกิจกรรมการติดตั้ง เป็นกิจกรรมในการเปลี่ยนลักษณะของเครื่องจักรเพื่อเตรียมการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างกัน เช่น การติดตั้งเครื่องจักรสำหรับประกอบชิ้นส่วนอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ PC จะแตกต่างจากการติดตั้งเครื่องจักรเพื่อประกอบชิ้นส่วนของเครื่อง LT ดังนั้นเมื่อจะเปลี่ยนสายการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด จำเป็นต้องมีการหยุดเครื่องจักรเพื่อเปลี่ยนรูปแบบการผลิตของเครื่องจักร

4) กลุ่มกิจกรรมการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ เป็นกิจกรรมที่ตรวจสอบหาผลิตภัณฑ์ที่บกพร่องในเรื่องคุณภาพหรือประสิทธิภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิต โดยทั่วไปมักใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์บางหน่วยเพื่อการตรวจสอบ

5) กลุ่มกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม เป็นกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงการออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น การเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์จากรูปแบบกล่องลูกบาศก์ไปเป็นรูปแบบกล่องทรงกระบอก เป็นต้น

หากบริษัท I.T. คอมพิวเตอร์ จำกัด มีการประมาณการค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้ง 5 กลุ่มกิจกรรมดังนี้

กลุ่มกิจกรรม	ค่าใช้จ่ายการผลิตต่อไตรมาส (หน่วย : บาท)
สายการผลิต	530,000.00
การประกอบชิ้นส่วน	70,000.00
การติดตั้ง	480,000.00
การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ	312,000.00
การเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	<u>208,000.00</u>
ค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณรวม	<u>1,600,000.00</u>

จากการประมาณการพบว่า

บริษัท I.T. คอมพิวเตอร์ จำกัด มีค่าใช้จ่ายการผลิตตามงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,600,000 บาท โดยผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 ชนิด คือ คอมพิวเตอร์ PC และคอมพิวเตอร์ LT

ผลิตเครื่อง PC

- ผลิตได้ทั้งหมด 1,000 เครื่องต่อไตรมาส โดยเป็นเครื่องรุ่นใหม่ที่มี CPU จากแวนอนเป็นระบบแนวตั้ง(tower)
- มีกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม ซึ่งประมาณการว่าจะต้องใช้คำสั่งการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม 12 ครั้ง และคาดว่าจะ
 - ต้องมีระบบการติดตั้งเครื่องจักร 100 ครั้ง หรือ 10 เครื่องต่อครั้ง (1,000 เครื่อง ÷ 100 ครั้ง)
 - กิจกรรมการควบคุมคุณภาพจะทำการตรวจสอบทั้งหมด 100 เครื่อง หรือคิดเป็น 10 % ของการผลิตรวม

เครื่อง LT

- ประมาณว่าจะผลิต 1,000 เครื่อง
- มีการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมเนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะมานานหลายปี โดยประมาณว่าจะใช้คำสั่งการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม 4 ครั้งต่อคำสั่ง
- จะทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่อง LT เพียง 4 เครื่อง หรือคิดเป็น 0.4 % ของการผลิตทั้งหมด เนื่องจากคอมพิวเตอร์ LT มีปัญหาด้านคุณภาพในการผลิตน้อย
- จะต้องใช้ระบบการติดตั้งเครื่องจักร 20 ครั้ง หรือ 50 เครื่องต่อครั้ง ($1,000 \text{ เครื่อง} \div 20 \text{ ครั้ง}$)

การประมาณปริมาณการใช้ฐานกิจกรรมของการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์

ผลิตภัณฑ์	กิจกรรม				
	สายการผลิต	การประกอบชิ้นส่วน	การติดตั้งระบบ	การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ	การเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม
	(ชั่วโมงแรงงานทางตรง)	(ชั่วโมงแรงงานทางตรง)	(ครั้ง)	(ครั้ง)	(ครั้ง)
PC	6,000	4,000	100	100	12
LT	<u>4,000</u>	<u>6,000</u>	<u>20</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
ฐานกิจกรรม	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>	<u>120</u>	<u>104</u>	<u>16</u>

การคำนวณอัตราต้นทุนกิจกรรมของการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์

กิจกรรม	ต้นทุนกิจกรรมตาม งบประมาณ÷ฐานกิจกรรม	=	อัตราต้นทุนฐาน กิจกรรม
สายการผลิต	530,000 บาท ÷ 10,000 ชั่วโมง แรงงานทางตรง	=	53 บาท ต่อชม.แรงงาน ทางตรง
การประกอบชิ้นส่วน	70,000 บาท ÷ 10,000 ชั่วโมง แรงงานทางตรง	=	7 บาท ต่อชม.แรงงาน ทางตรง
การติดตั้ง	480,000 บาท ÷ 120 ครั้ง	=	4,000 บาท ต่อครั้ง
การตรวจสอบและ ควบคุมคุณภาพ	312,000 บาท ÷ 104 ครั้ง	=	3,000 บาทต่อครั้ง
การเปลี่ยนแปลงทาง วิศวกรรม	208,000 บาท ÷ 16 ครั้ง	=	13,000 บาทต่อคำสั่ง

การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ PC

กิจกรรม	ปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม x อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม	=	ต้นทุนกิจกรรม
สายการผลิต	6,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง x 53 บาท	=	318,000 บาท
การประกอบชิ้นส่วน	4,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง x 7 บาท	=	28,000 บาท
การติดตั้ง	100 ครั้ง x 4,000 บาท	=	400,000 บาท
การตรวจสอบและควบคุม คุณภาพ	100 ครั้ง x 3,000 บาท	=	300,000 บาท
การเปลี่ยนแปลงทาง วิศวกรรม	12 ครั้ง x 13,000 บาท	=	<u>156,000</u> บาท
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม			<u>1,202,000</u> บาท

การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ LT

กิจกรรม	ปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม x อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม	=	ต้นทุนกิจกรรม
สายการผลิต	4,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง x 53 บาท	=	212,000 บาท
การประกอบชิ้นส่วน	6,000 ชั่วโมงแรงงานทางตรง x 7 บาท	=	42,000 บาท
การติดตั้ง	20 ครั้ง x 4,000 บาท	=	80,000 บาท
การตรวจสอบและควบคุม คุณภาพ	4 ครั้ง x 3,000 บาท	=	12,000 บาท
การเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	4 ครั้ง x 13,000 บาท	=	<u>52,000 บาท</u>
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม			<u>398,000 บาท</u>

การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของแต่ละผลิตภัณฑ์

ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตต่อเครื่อง:

$$\begin{aligned}\text{เครื่องคอมพิวเตอร์ PC} &= 1,202,000 \text{ บาท} \div 1,000 \text{ เครื่อง} \\ &= 1,202 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{เครื่องคอมพิวเตอร์ LT} &= 398,000 \text{ บาท} \div 1,000 \text{ เครื่อง} \\ &= 398 \text{ บาท}\end{aligned}$$

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรมในธุรกิจบริการ

ธุรกิจบริการก็มีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงต้นทุนของการให้บริการ เพื่อใช้ในการกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการตลาด และใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านอื่นๆ หากพบว่าการปันส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการตามวิธีอัตราเดียวหรือวิธีหลายอัตราไม่สามารถให้ข้อมูลต้นทุนบริการที่ถูกต้อง จึงนิยมนำวิธีการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรมไปใช้เพื่อกำหนดต้นทุนการบริการสำหรับลูกค้า

ตัวอย่าง ธุรกิจโฮมสเปาแห่งหนึ่งเลือกใช้วิธีต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อปันส่วนค่าใช้จ่ายการบริการของกิจการไปยังลูกค้าโดยใช้อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม สมมติว่ากิจกรรมของธุรกิจโฮมสเปาแห่งนี้ประกอบไปด้วย กิจการต้อนรับลูกค้าเพื่อให้บริการ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้า กิจกรรมการอบไอน้ำสมุนไพรไทย กิจกรรมการนวดขัดตัว และกิจกรรมการนวดน้ำมันหอมระเหยเพื่อการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การรวมต้นทุนแต่ละกิจกรรมจะประมาณการโดยใช้ฐานกิจกรรม การวัดผลกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติโดยมีต้นทุนกิจกรรมที่ปันส่วนไปยังลูกค้า ตามสูตรดังนี้

ต้นทุนฐานกิจกรรมที่ปันส่วนให้ลูกค้า

$$= \text{อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม} \times \text{ปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม}$$

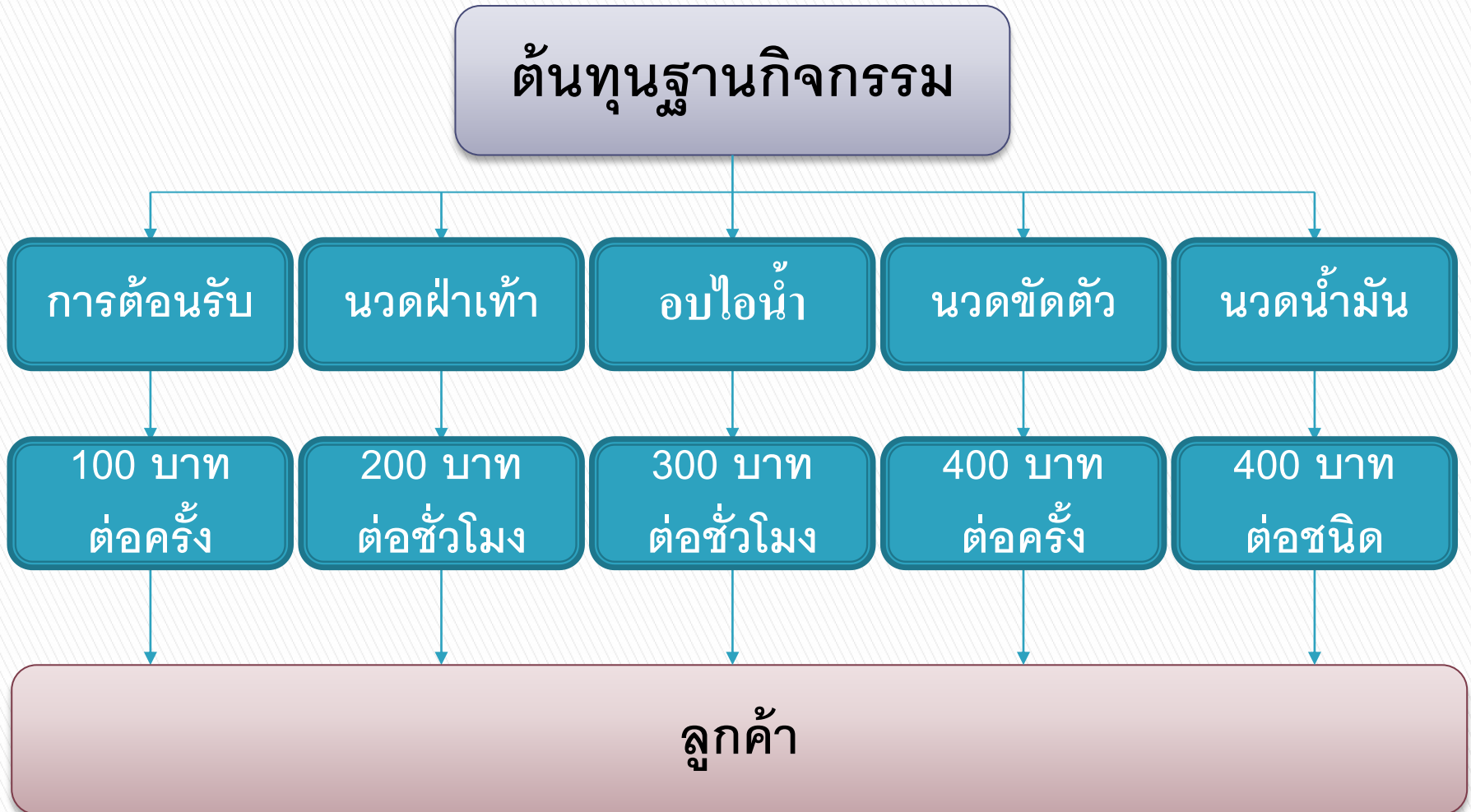
กิจการนวดฝ่าเท้ามีงบประมาณต้นทุนบริการต่อปีเท่ากับ 600,000 บาท และประมาณการใช้ฐานกิจกรรมคือ 3,000 ชั่วโมง ต่อปี สามารถคำนวณอัตราต้นทุนฐานกิจกรรมของการนวดฝ่าเท้าได้ดังนี้

อัตราต้นทุนฐานกิจกรรมการนวดฝ่าเท้า

$$= 600,000 \text{ บาท} \div 3,000 \text{ ชั่วโมง}$$

$$= 200 \text{ บาท ต่อชั่วโมง}$$

วิธีต้นทุนฐานกิจกรรมของธุรกิจโฮมสปปา

การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของการบริการ

กิจกรรม	ปริมาณการใช้ฐานกิจกรรม × อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม	ต้นทุนกิจกรรม
การต้อนรับลูกค้า	1 ครั้ง × 100 บาท	= 100.00 บาท
การนวดฝ่าเท้า	1 ชั่วโมง × 200 บาท	= 200.00 บาท
การอบไอน้ำสมุนไพร	0.5 ชั่วโมง × 300 บาท	= 150.00 บาท
การนวดขัดตัว	1 ครั้ง × 400 บาท	= 400.00 บาท
การนวดน้ำมัน	3 ชนิด × 400 บาท	= <u>1,200.00</u> บาท
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม		<u>2,050.00</u> บาท

การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม สำหรับค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร ซึ่งจัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดในงบกำไรขาดทุนที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อบุคคลภายนอก

- ▶ ตัวอย่าง บริษัทแห่งหนึ่งผลิตสินค้า 2 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์ X และ Y ซึ่งทั้ง 2 ผลิตภัณฑ์นี้มียอดขายรวมเท่ากัน แต่อาจไม่ได้ใช้กิจกรรมในการดำเนินงานที่เหมือนกัน

ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ในการใช้กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์ X	ผลิตภัณฑ์ Y
1. การบริการหลังการขาย	ลูกค้าใช้ผลิตภัณฑ์ได้ง่าย	มีการฝึกอบรมการใช้ผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้า
2. การเขียนคำสั่งซื้อ	ผลิตภัณฑ์ไม่ต้องการข้อมูลด้านเทคนิคจากลูกค้า	ผลิตภัณฑ์ต้องการรายละเอียดข้อมูลด้านเทคนิคจากลูกค้า
3. การส่งเสริมการตลาด	ไม่ต้องใช้ความพยายามในการส่งเสริมการตลาด	ต้องใช้ความพยายามในการส่งเสริมการตลาด
4. การรับคำสั่งซื้อ	มีปริมาณการซื้อต่อครั้งมาก	มีปริมาณการซื้อต่อครั้งน้อย
5. การรับคืนสินค้า	มีการรับคืนจากลูกค้าน้อย	มีการรับคืนจากลูกค้ามาก
6. การจัดเตรียมเอกสาร	จัดส่งภายในประเทศ	จัดส่งไปต่างประเทศโดยใช้เอกสารในการส่งออก
7. การจัดส่งสินค้า	ผลิตภัณฑ์ไม่มีความเสี่ยงจากการขนส่ง	ผลิตภัณฑ์มีความเสี่ยงจากการขนส่ง
8. การบริการภาคสนาม	มีการเรียกเอาประกันน้อย	มีการเรียกเอาประกันมาก

The END

